

Mangel på jern- og metaluddannede

30.000 metaluddannede kan løfte eksporten med 33,5 mia. kr.

Frem mod 2025 viser fremskrivninger af arbejdsmarkedet en mangel på jern- og metaluddannede på 30.000 personer. Ved at reducere denne mangel, kan BNP potentielt forøges med 26 mia. kr. I denne analyse vises det endvidere, hvad det vil betyde for omsætningen i økonomien, og herunder at eksporten kan forøges med 33,5 mia. kr.

af Chefanalytiker **Jens Sand Kirk**

8. august 2016

Analysens hovedkonklusioner

- Ud af en samlet mangel på erhvervsfaglig arbejdskraft på 72.000 er manglen på jern- og metalarbejdere på 30.000 personer i 2025.
- Hvis udbuddet og beskæftigelsen af metaluddannede øges svarende til den beregnede mangel på 30.000 personer i 2025, vil det løfte BNP med 26 mia. kr. i forhold til et scenarie, hvor manglen på uddannet arbejdskraft sætter en bremse for væksten og beskæftigelsen.
- Som følge heraf kan eksporten stige med 33,5 mia. kr., importen med 25 mia. kr., privatforbruget med 12,3 mia. kr. og investeringerne med 5,2 mia. kr.

Kontakt

Chefanalytiker

Jens Sand Kirk

Tlf. 33 55 77 24

Mobil 27 20 94 43

jsk@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Mangel på metaluddannede hæmmer væksten

I denne analyse undersøges det, hvad et øget udbud og beskæftigelse af 30.000 metaluddannede vil betyde for omsætningen i økonomien. Det vil sige for eksport, import, privatforbrug, og investeringer. Analysen er udarbejdet af AE i samarbejde med Dansk Metal. Analysen tager afsæt i en række aktuelle analyser fra AE. Hovedkonklusionerne fra disse er opsummeret i det indledende afsnit nedenfor.

Frem mod 2025 tegner der sig et billede af på den ene side overskud af ufaglært arbejdskraft og på den anden side mangel på uddannet arbejdskraft, og herunder i sær erhvervsfagligt uddannet arbejdskraft. Ud af en samlet mangel på erhvervsfaglig arbejdskraft på 72.000 personer er manglen på jern- og metalarbejdere på 30.000 personer i fremskrivningerne. Det fremgår af henholdsvis temapublikation 'Danmark kommer til at mangle faglært'¹, og af beregninger af AE i samarbejde med Dansk Metal.

Manglen på uddannet arbejdskraft vil skabe flaskehalse på arbejdsmarkedet frem mod 2025. Det vil gå ud over virksomhedernes konkurrenceevne og kan dermed betyde, at vi ikke får den økonomiske vækst, og den samlede beskæftigelsesfremgang, som der ellers er udsigt til, hvis man ikke tager højde for arbejdsstyrkens kvalifikationer.

Det samlede potentiale ved at investere i uddannelse, sådan at ubalancerne på arbejdsmarkedet udlignes, er en forøgelse af BNP på 96 mia. kr. i 2025. Det fremgår af en modelberegning af AE i en analyse tidligere i år². I en tilsvarende modelberegning har AE i samarbejde med Dansk Metal også vist, at hvis udbuddet og beskæftigelsen af metaluddannede øges svarende til den beregnede mangel på 30.000 personer i 2025, vil det løfte BNP med 26 mia. kr. i forhold til et scenarie, hvor manglen på uddannet arbejdskraft sætter en bremse for væksten og beskæftigelsen.

30.000 metaluddannede kan løfte eksporten med 33,5 mia. kr.

Metaluddannede arbejder for størstedelens vedkommende i industrien. Industrien er den sektor i økonomien der afsætter den største del af produktionen til eksport. Det er derfor oplagt, at et øget udbud af metaluddannede først og fremmest vil føre til øget eksportomsætning. En forøgelse af produktionen kræver for det andet også et løft i investeringsniveauet. Den øgede indkomst i økonomien, det vil sige de ovenfor omtalte 26 mia. kr. i øget BNP, betyder for det fjerde også, at der bliver flere penge til privat forbrug og investeringer. Importen vil som det sidste også stige. En væsentlig del af eksportomsætningen går til køb af varer og tjenester fra andre brancher i Danmark, men også fra udenlandske leverandører. Og også for privatforbruget og investeringerne, gør det sig gældende, at en væsentlig del består af varer og tjenester købt i udlandet. Derfor vil også importen forøges.

For at sætte tal på, hvordan og hvor meget omsætningen i økonomien kan tænkes at vokse, har AE i en såkaldt input-output-model baseret på detaljerede nationalregnskabsdata (2012) beregnet, hvad et øget udbud af produktion i industrien kan føre til, i ændret omsætning, hvis BNP samlet set øge med 26 mia. kr., jf. boks 1.

¹Danmark kommer til at mangle faglærte, AE 4. marts 2016
<http://www.ae.dk/publikationer/danmark-kommer-til-at-mangle-faglaerte>

²Uddannelse kan løfte BNP med op til 96 mia. kr., AE 19. april 2016
<http://www.ae.dk/analyser/uddannelse-kan-loefte-bnp-med-op-til-96-mia-kr>

Boks 1. Beregningsforudsætninger

Beregningerne er lavet i en såkaldt Gosh supply-push model, jf. kapitel 12 i "Input-Output Analysis Foundations and Extensions, second edition, Miller and Blair". Den grundlæggende antagelse bag en sådan beregning er, at der er en knaphed på primære inputs i en eller flere brancher, og beregningen viser down stream-effekter (eller forward-induced impacts) på økonomien af at øge udbuddet af de begrænsede ressourcer.

Der er desuden anvendt følgende forsimpelte antagelser:

- Produktionen i industribrancherne forøges proportionalt med beskæftigelsen af jern og metal-uddannede i 2025 ifølge baggrundstal til arbejdsmarkedsfremskrivninger af AE (jf. fodnote 1)
- Forbruget af primære inputs (kapital og arbejdskraft) i industrien skaleres op, sådan at BNP løftes med 26 mia. kr., jf. tabel 1.
- Størstedelen af den øgede tilgang fra industrien og følgeerhverv (*downstream*) til endelig anvendelse antages at føre til øget eksportomsætning.
- Imidlertid antages henholdsvis forbrugs og investeringskvoten konstant. Det vil sige, at privatforbrug og investeringer vokser proportionalt med BVT. Dermed optager privatforbrug og investeringer en del af den øgede tilgang til endelig anvendelse.
- Det offentlige forbrug antages upåvirket.

Ved beregning med de i boks 1 beskrevne forudsætninger er påvirkningen af forsyningsbalancen som skitseret i tabel 1. Udgangspunktet for beregningen er, at BNP løftes med 26 mia. kr. Tabel 1 viser hvordan denne indkomst fordeler sig på eksport, import, privat forbrug og investeringer.

Eksporten løftes således med 33,5 mia. kr. og importen stiger med 25,0 mia. kr., således at nettoeksporten stiger med 8,5 mia. kr. Privatforbruget løftes med 12,3 mia. kr. og investeringerne med 5,2 mia. kr.

Tabel 1. Effekt på forsyningsbalancen af 30.000 metaluddannede i industrien i 2025, mia. kr.

	BNP	Eksport	Import	Privat forbrug	Investeringer
mia. kr.	26	33,5	25	12,3	5,2

Anm.: 2016-priser
 Kilde: AE

Forøgelsen af nettoeksporten betyder også, at der er en parallel effekt på betalings- og handelsbalancen på 8,5 mia. kr. Det er penge, som i beregningen investeres i udlandet. Investeringerne kan forventes sidenhen at give et afkast, som vil bidrage til at øge nationalindkomsten (BNI), og som kan bruges til at løfte importen til eksempelvis privatforbrug og investeringer på et senere tidspunkt.

En betydelig del af forbruget til endelige anvendelse og eksport er afhængig af importerede varer og tjenester. Det er derfor importen stiger i beregningen. Det betyder, i sær hvad angår eksporten, at en stor del af den værdi der omsættes, ikke ender i det danske BNP-regnskab men i udlandet. Man skal derfor ikke sidestille eksempelvis eksportens størrelse med BNP. Det er som at sammenligne én virksomheds omsætning med én andens dækningsbidrag. For dansk industrieksport kan man som en tommelfingerregel regne med, at BNP stiger med 6 kr. per 10 kroner i eksportomsætning³.

³ Pba. af tabel 2 i analysen En branches bidrag måles i BNP og beskæftigelse.

http://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_en-branches-bidrag-maales-i_bnp-og-beskaeftigelse.pdf

Bemærk også at en betydelig del af importen og eksporten i udenrigshandelsstatistikken i nationalregnskabet karakteriseres som "import til re-eksport". Det vil sige, at det ikke er varer og tjenester produceret i Danmark men i udlandet.